

List izhaja vsaki dan zjutraj razen ponedeljka. Naročnina: za 1 mesec L 8.—, 3 mesece L 22.—, pol leta L 38.—, celo leto L 75.—, v inozemstvo mesečno L 6.50 več.— Posamezne številke 30 st.— Oglasnina za 1 mm prostora v širini 1 kolone (58 mm): za trgovske in obrtne oglase L 1.—, za osmrtice, zahvale, poslana, vabila L 1.50, oglase denarnih zavodov L 2.—, Oglasi na prvi strani L 2.—

EDINOST

Uredništvo in upravnništvo: Trst ulica S. Francesco d'Assisi 20. Telefon 68-04. Dopolni naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglasi, reklamacije in denar pa upravnisti. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk Tiskarna «Edinost». Poduredništvo v Gorici: ulica Giouè Carducci št. 7, L. n. — Telef. št. 327. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Peric.

Zakaj ne more Rusija izvažati žita

Pred vojno je bila Rusija najvažnejša žitnica Evrope in obenem tudi celega sveta. Izvažala je ogromne množice pšenice v najrazličnejše države. Tem bolj se je čitajoča javnost morala pred kratkim začuditi, ko so javili listi vest, da je sovjetska vlada nabavila v inozemstvu znatne količine pšenice in da se je strogo varčevanje s kruhom po načinu, kot se je uporabljalo za časa vojne, t. j. v obliki omejenega odmerjanja kruha na podlagi posebnih krušnih izkaznic.

To kaže, da se je pojavila v Rusiji resna kriza v prehranjevanju velikih mestnih središč. In ta neuspeh gospodarske organizacije se danes pretresa v sovjetski Rusiji z vseh strani. Kot prvi ukrep, ki naj zboljša položaj, je treba omeniti dejstvo, da je vlada odpravila vsa nasilna sredstva pri nakupovanju žitne arane od kmetov, tako da se je zopet prešlo k svobodni trgovini. Obenem se je celo zvišala cena žitu za 20 kopejk pri pudu (en pud — 16 kg). Toda uspeh tega ukrepa ni bil dovoljen. Pokazalo se je marveč, da niti svobodni nakupi ne izzevoje tolikoga dotoka žita, da bi preostajalo tudi za izvoz. Radi tega se je posvetila vprašanju preskrbe mest s kruhom letos najresnejša pozornost. Rezultati, ki so jih objavili ruski listi, so mnogo bolj nepovoljni, nego se je pričakovalo.

Pred vojno se je pridelalo na ozemlju sedanje Sovjetske zveze pet milijard pudov žita. Od tega so dala okoli 600 milijonov pudov latifundiji, 1.900 milijonov v velosestnikih in 2.500 milijonov srednja in mala kmetijska posestva. V odstotkih je izraženo to razmerje z naslednjimi števili: 12 : 38 : 50. Od te količine pridelka je bilo postavljeno pred vojno na trg okoli 1.300 milijonov pudov ali 208 milijonov kvintalov. Pri tem so dali velposestniki 288 milijonov pudov ali 21,6%, večja posestva 650 milijonov ali 50% in male kmetije 368 milijonov pudov ali 28,4%.

Porevolucijska statistika, ki se nanaša na gospodarsko leto 1926-27, dokazuje, da se je po agrarni revoluciji in po borbi s kulaki, t. j. z bogatimi kmeti, pridelalo 4.749 milijonov pudov. To se torej pravi, da do sedaj se še ni dosegla ona količina, ki so jo dajale ruske kmetije pred vojno.

Od zgoraj omenjene količine pridelka so dala državna gospodarstva (kolhozi in sovhosi) 80 milijonov pudov ali 1,7%, velike vaske kmetije 866 milijonov ali 13,4% in male kmetije 4.062 milijonov pudov ali 84,9%. V letu 1926-27 je bilo kupljenih 630 milijonov pudov žita, t. j. za več ko polovico manj nego pred vojno. Pri tem so dale velike sovjetske ekonomije 6% večja gospodarstva 20% in mala 74%.

To kaže torej, da preživlja trgovina z žitom v Rusiji veliko krizo. Vzrok te krize tiči v prvi vrsti v dejstvu, da je tudi v novem socialnem redu mesto nekak nenasičen parasit, ki izkorišča in izmaga kmeta. To je jasno razvidno iz cen žitu na eni in industrijskim izdelkom na drugi strani. Medtem ko so ostale cene poljskih pridelkov nekako iste kot pred vojno, so cene industrijskih izdelkov dvakrat tako visoke kakor pred vojno. Poleg tega igra važna vloga tudi dejstvo, da potrebe mestnega prebivalstva zelo naglo naraščajo. V l. 1925-26 je bilo nakupljenih 443 milijonov pudov, od katerih je bilo porabljenih v deželi 320 milijonov, medtem ko se je 123 milijonov izvozilo v inozemstvo. V naslednjem letu 1926-27 pa je bilo nakupljenih že 596 milijonov pudov in v deželi se je porabilo 433 milijonov, a izvozilo v inozemstvo 153 milijonov pudov. Letos pa se je nakupilo do 1. aprila 576 milijonov pudov, od katerih se je 549 milijonov porabilo v deželi in izvozilo v inozemstvo samo 27 milijonov pudov.

Vprašanje je, ali in kako se bo našel izhod iz te krize. Kot

znano, nadaljuje sovjetska vlada neizprosno borbo proti velikim kmetijskim posestvom. Ravno ta pa so pred vojno postavljala na trg 50% vsega žita, ki se je prodalo. Po revoluciji pa znaša njihov prispevek le 20% in radi postritve omenjene borbe se bo znižal še v večji meri. Toda prispevek velikih posestev bi se mogel nadomestiti, ko bi se dala malim kmetom uspešna pobuda k prodanju prebitka svojega pridelka, oziroma k pridelovanju žita tudi za prodaj. Toda tu je zopet politika nizkih cen, s katero hoče pomagati sovjetska vlada mestnemu delavstvu, da se lahko po ceni prehrani. To pa je, ki smo smo rekli, v praktični politiki izkoriščanja kmeta. Bolj kot vprašanje, ali naj gospodarstvo v mestu socialisti ali kapitalisti, pa je za kmeta važno vprašanje, kako priti do primernega vnošenja svojih pridelkov.

Tudi sovjetski gospodarski krogi se zavedajo tega dejstva in zato se predvideva, da v teku več let ne samo da Rusija ne bo mogla izvažati žita, temveč bo celo morala kupovati večje množice v inozemstvu. Za izhod iz krize pa se smatra ustanavljanje velikih poljedelskih gospodarstev na zadržanih podlagi, in sicer z združevanjem manjših vaških posestev.

Ustanovitev zavoda za pomorski kredit s sedežem v Rimu

RIM, 14. Uradni list «Gazzetta Ufficiale» objavlja kr. ukaz o ustanovitvi novega zavoda za pomorski kredit. Zavod bo imel svoj sedež v Rimu in njegova naloga bo, pomagati razvoju nacionalnega trgovskega brodogojstva in razvoju pomorske trgovine s podeljevanjem posojil zasebnim pomorskoim italskim družbam. Posojila, ki se bodo podeljevala, ne bodo smela znašati več ko 60 od sto prodajne vrednosti ladij, ki se ponudijo v jamstvo. Te ladje pa morajo biti izključna last družbe, ki najame posojilo, in ne smejo biti obremenjene s hipotekami ali z drugimi vinkulacijami.

Novi zavod bo razpolagal s kapitalom od 100 milijonov lir. Soudeleženi bodo naslednji zavodi: «Cassa Depositi e Prestiti», Nacionalna blagajna za socialna zavarovanja, Nacionalni zavarovalni zavod, Blagajna za invalide trgovinske mornarice in razni drugi.

Zavod za pomorski kredit je pooblaščen, da izda za dovoljenje posojila nominalne obveznice ali pa tudi obveznice na donosa. Poleg tega sme izdati še druge obveznice, ki pa ne smejo presegati desetkratne svote podpisanega kapitala.

Zavod bodo nadzorovali ministri za promet za finance in za nacionalno gospodarstvo. Ministri odobrijo pravila zavoda, ki jih predložijo pravnomočni zastopniki onih zavodov, kateri prispevajo h kapitalu. Finančni minister in minister za nacionalno gospodarstvo imata poleg tega pravico, nadzorovati vse delovanje zavoda in imenujeta vsak svojega zastopnika v nadzorništvo.

Za omejitve gozdnih požarov

MILAN, 14. Kakor znano, se bo vršil 1. septembra t. l. v Turinu mednarodni kongres gasilcev, združen z velikimi gasilskimi prireditvami. Poseben odbor skrbno pripravlja program za tako zvan «ognjev dan». Temu odboru je poslal on. Arnaldo Mussolini, ki je predsednik nacionalnega gozdnega odbora, pismo, v katerem opozarja na veliko število gozdnih požarov, ki jih beleži kronika v dneh velike suše. Ti požari uničujejo sadove trupalnega in dragocenega dela. Zato poziva Arnaldo Mussolini odbor za «ognjev dan», naj poskrbi, da se bodo na dan 1. septembra pri prireditvah pokazala sredstva za preprečevanje, omejevanje in gašenje gozdnih požarov.

Del Prete-jevo zdravstveno stanje se boljša

RIO DE JANEIRO, 14. Major Del Prete je prebil preteklo noč precej mirno. Njegovo zdravstveno stanje se je v splošnem izboljšalo. Temperatura se je davi znižala na 37,6 stopenj.

Razgovori on. Mussolinija

RIM, 14. Načelnik vlade je danes sprejel palermškega prefekta Morija ter potaštata on. Di Marza. Poročala sta mu o potrebi ureditve železniških zvez s Palermom in o nujnosti zgraditve nove mestne bolnišnice.

Sindikalna imenovanja za Gorisko.

RIM, 14. Z ministrskimi ukrepi so bila odobrena naslednja sindikalna imenovanja: De Hagenauer cav. Pirro imenovan za predsednika goriskega pokrajinskega sindikata poljedelcev, ki ne obdelujejo posredno svoje zemlje; De Finetti cav. Diego imenovan za predsednika goriskega pokrajinskega sindikata poljedelcev, ki neposredno obdelujejo zemljo; Visca cav. uff. Alessandro imenovan za predsednika pokrajinskega sindikata zemljiških lastnikov, ki oddajajo svoja posestva v najem.

Zaključitev poletnega zasedanja Jugoslovenske narodne skupštine

Ratifikacija trgovinske pogodbe z Grčijo in dveh konvencij s Poljsko

BEOGRAD, 14. Danes se je vršila poslednja seja narodne skupštine v tem njenem zasedanju. Na dnevnem redu je bila razprava in glasovanje o ratifikaciji pravne in konzularne konvencije s Poljsko ter trgovinske pogodbe z Grčijo.

Pravna konvencija s Poljsko je bila sklenjena na podlagi reciprocitete tako z ozirom na civilno pravne odnose kot z ozirom na kazenska dejanja. Debatna o tej konvenciji je bila kratka in za ratifikacijo je glasovalo 152 poslancev. Sledila je razprava o konzularni konvenciji s Poljsko. Ta konvencija je bila ratificirana s 151 glasovi.

Nato je narodna skupščina sprejela trgovinsko pogodbo z Grčijo. Pogodba je sestavljena na podlagi klavzule o najvišjih ugodnostih in vsebuje dva tarifna dela. Carinske ugodnosti se nanašajo na grški strani na najvažnejše proizvode Grčije in obratno. Pogodba urejuje nadalje večje število gospodarskih vprašanj, uvaja med obema državama v trgovinskem oziru normalne razmere. Končno obsega tudi recipročne določbe o obojestranskem brodarstvu. Trgovinska pogodba z Grčijo je bila sprejeta s 153 glasovi.

Soglasno je bila odobrena tudi izročitev poslancev Tome Popovića in Jovanovića-Lune sodišču. Oba sta pred glasovanjem podala kratko izjavo, da nista kriva, da pa rade volje stopita pred sodišče, kjer jima bo mogoče dokazati svojo nedolžnost. Proti predlogu o izročitvi obeh poslancev sodišču je glasovalo šest radikalov in dva demokrata, ki so vsi osebni prijatelji obeh obdolžencev.

Po nekaterih manj važnih sklepih je bila seja zaključena z izjavo predsednika, da je narodni skupščini potreben daljši odmor in da se pričakuje zato tekem odmora tem intenzivnejše delovanje v posameznih parlamentarnih odborov. Zerkljoradniki so protestirali proti odgoditvi sej narodne skupštine. Prihodnja seja bo sklicana pismenim putem.

Seja vodstva KDK v Zagrebu

ZAGREB, 14. Na današnji seji vodstva KDK je bilo sprejeto na znanje, da je bil dr. Maček izvoljen za predsednika poslanskega kluba HSS in obenem tudi za predsednika KDK. Glede žalnih se za pokojni Stjepanov Radićem je poslovni odbor sklenil, da se bodo vršile 26. avgusta v vseh krajih, kjer obstajajo organizacije koaliranih strank KDK.

Ob 14.30 je Pribičević dal novinarjem daljšo izjavo, v kateri jim je povedal, da se bo vršila prihodnja seja vodstva KDK v Ljubljani, 23. avgusta. Ta seja bo velikega pomena. Nadalje je Pribičević pobijal pisanje nekaterih inozemskih in domačih listov o nesporazumljenjih

med pojednimi skupinami v kmetijsko-demokratski koaliciji. Dejal je, da je povsem naravno, če obstajajo različna mnenja v političnih organizacijah KDK, da pa to še ne pomeni, da bi bilo njeno vodstvo neenotno v svojih sklepih. Pribičević je podal svoje izjave po posebnem naročilu poslovnega odbora KDK.

Intervencija evropskih vlasti v Sofiji zaradi povišanja bolgarskih carin

SOFIJA, 14. Bolgarska brzojavna agencija poroča: Povišanje carin v Bolgariji so nekateri inozemske vlasti tolmačili, kot da se je bolgarska vlada nametila škoditi mednarodni trgovini. Spričo tega so zastopniki Anglije, Francije, Belgije, Avstrije, Čehoslovaške in Madžarske v Sofiji zročili zunanjemu ministruvoto, ki vsebuje zahtevo, naj se vse blago, ki je prišlo v Bolgarijo pred ali pa na dan 26. julija in ki še ni bilo zacarinjeno, ne oceanirajo po novih tarifah. 26. julija so namreč stopile v veljavo nove carinske tarife in v zadevnem odloku ni izrecno rečeno, da veljajo nove tarife tudi za blago, ki je tistega dne bilo že na bolgarskem ozemlju.

Tukajšnji diplomatski krogi menijo, da se bodo intervencije omenjenih vlasti v kratkem pridružile še Italija, Nizozemska in Turčija. Jutri se bo sestal ministrski svet in bo razpravljal o tej zahtevi inozemskih vlad.

Nemški zunanji minister bo osebno podpisal Kelloggovo protivojno pogodbo

BERLIN, 14. Odgovor nemške vlade na vabilo francoskega zunanjega ministra, naj pride naj priđe Stresemann v Pariz podpisat Kelloggovo protivojno pogodbo, bo predan vladi v Parizu koncem tega tedna. Poluradni krogi zatrjujejo sicer, da bo nemški ministrski svet še sklepal, ali bi bilo prav, da gre Stresemann v Pariz, ali ne, toda diplomatski krogi so že čisto prepričani, da je potovanje ministra Stresemanna v Pariz že gotova stvar.

Danes je odpotoval državni podtajnik zunanjih zadev von Schubert v Oberhof, kjer se te dni mudi zunanji minister. Vse kaže, da bosta razpravljala ne le o vprašanjih, ki zadevajo protivojno pogodbo in njen podpis, marveč tudi že o vprašanjih, ki se tičejo Družbe narodov in njenega skorajšnjega zasedanja. Priznano je, da bi Stresemannova odsotnost znatno skrbila pomen pariskega št. stanka. Zato je v velikem interesu Francije in Amerike, katerih namen je, pridati podpisu Kelloggove protivojne pogodbe kolikor mogoče velik simboličen pomen. Z druge strani pa skuša doseči s svojo navzočnostjo v Parizu čim več uspehov glede drugih perečih vprašanj. Naj bo vsa zadeva sedaj kakršnakoli, dejstvo je, da so pričeli politični krogi včeraj in danes na novo in splošno govoriti o Stresemannovem potovanju v Pariz.

V Oberhofu je medtem Stresemann včeraj praznoval peto obletnico, odkar je prevzel nemško zunanje ministristvo.

Pogodba proti vojni bo izročena vladi Združenih držav

PARIZ, 14. Kot napoveduje «New York Herald», bo državni tajnik Kellogg odpotoval iz Pariza takoj po podpisu pogodbe in sicer tekom naslednje noči ali tekom 29. avgusta. Med potjo proti Ameriki se bo ustavil za nekaj dni v Londonu.

Z ozirom na ponudbo ruske vlade, da bi tudi njeni predstavniki podpisali Kelloggovo pogodbo, je državno tajništvo Združenih držav za zunanje zadeve izdalo uraden komuniké, v katerem je rečeno, da sovjetska vlada nima pravice, da bi stavila tako zahtevo, to pa že radž tega ne, ker v Washingtonu nima svoje zastopnika.

Z druge strani pa doznavamo, da bo pogodba, ki bo podpisana koncem tega meseca v Parizu, izročena washingtonski vladi. Vse države, ki bodo kdaj pozneje nameravale podpisati pogodbo, se bodo morale obrniti na washingtonsko vlado.

Mednarodni kongres za zgodovino

OSLO, 14. Danes dopoldne je bil v veliki dvorani univerze otvorjen šesti mednarodni kongres za zgodovinsko vede. Otvoritvene seje kongresa se je udeležil celokupni diplomatski zbor. V imenu vseučilišča je pozdravil zborovalce rektor Saclaud, nato sta govorila predsednik kongresa profesor Kohv in predsednik pripravljalnega odbora. Ob koncu seje je bilo izvoljenih 16 predsednikov in dva generalna tajnika. Kongres se je razdelil na 15 odsekov, ki jim bo predloženih okrog 400 referatov.

Na kongres je prišlo okrog 1000 zgodovinarjev iz 40 držav. Nocoj je priredila občina na čast inozemskih zastopnikov svečan obed na gradu Kershusu.

Letalske vaje nad Londonom

LONDON, 14. Sinoči so se pričele letalske vaje. 70 letal je napadlo angleško prestolnico, 72 letal jo je branilo. Nekaterim napadalnim letalom je uspelo prileteti nad mesto. Vaje je opazovala velika množica ljudi, ki se je nabrala na londonskih cestah in trgih.

Italijanska tvrška bo gradila cesto v Abesiniji

LONDON, 14. «Times» poroča, da je dobil uradno sporočilo, po katerem bo na podlagi italijansko-abesinske pogodbe neka italijanska tvrška zgradila del ceste od Assaba do abesinske meje ter ob meji do Desseje. Londonski list pripominja, da bo na ta način v kratkem omogočen reden promet z osrednjimi pokrajini Abesinije preko Assaba.

Sedem oseb utonilo

MANTOVA, 14. V tukajšnjih rekah se je včeraj izvršila cela vrsta hudih nesreč. Radž neznosne vročine se je mnogo ljudi kopal v Ogliju. Voda pa je zahtevala več mladih žrtev. Pri Canicossu sta utonila 20-letni mladenič Giardi in 23-letni mladenič Vendoli. Par minut za tem je v bližini izginil med valovi reke 24-letni Anton Castagniaro. Trupla utopljencev se je posrečilo izslediti šele po preteku več ur.

V Padu pri Bodone-ju sta utonila neki mladenič in neka mladenka, pri Borgoforte-ju pa je reka pogoltnila dve druge osebi.

Več potnikov utonilo.

LONDON, 14. Glasom vesti iz Hankeua se je na reki Jang-Tse potopil kitajski parnik «Hsintsun-

tung», ki je vozil iz Cunkinga proti Ikingu. Utonilo je baje več sto potnikov, ki so se nahajali na parniku.

Politične beležke

Rimski list proti prof. Salveminiju

Včerajšnja «Tribuna» je objavila naslednjo beležko: «Bivši Italijan Salvemini se vedno predava proti Italiji in Mussoliniju; in skrajno nepristranski (kadar mu to gre v račun) angleški liberalni tisk mu dela brezplačno reklamo. Poslednja govorniška manifestacija zloglasnega profesorja se je izvršila v Birminghamu v neki «mednarodni poletni šoli» in o tem poroča v svoji številki od 9. avg. t. l. običajni manchesterški «guardijan» v naslednjih besedah:

«Za Italijo najbolj pereče vprašanje je, kam usmeriti prebitchko prebivalstva. Fašisti menijo, da je mogoče rešiti to vprašanje samo s tem, da se pridobijo nove kolonije, v katere bi se lahko pošiljali italijanski izseljenci. Fašistovska vlada misli, da obilno prebivalstvo tvori veliko moč države in zato skuša povečati njegovo število z uvedbo samskega davka, z dovoljevanjem davčnih olajšav družinam z mnogimi otroci, s preprečevanjem propagande za nadzorovanje rojstev, z ustavitvijo izseljevanja in z olajševanjem vračanja izseljencev v domovino.»

Prof. Salvemini smatra, da vlada, k skuša vzpodbujati porast prebivalstva, nima pravice zahtevati s to pretvezo teritorialnega povečanja. Fašistovska vlada bi se morala odpovedati preprečevanju izseljevanja in ne bi smela več dajati pobude družinam s številnimi otroci. Šele tedaj bi imela pravico zahtevati v prijateljskem duhu od drugih držav, da se vzame v pretres vprašanje preobljedenosti Italije.

Ne glede na malthusianski nauk — poudarja rimska «Tribuna» —, ki ga «implicite» zagovarja lepenisti profesor, bi bilo treba vprašati njega in «manchesterskega gvardijana», ki ga podpira: «Komu se je kdaj sanjalo v Italiji, v fašistovski dobi, preprečevati izseljevanje? Kako se zamoreta ga Salvemini in njegov list pretvarjati, kakor bi ne vedela, da so bile največje izseljeniške dežele zaprte italijanskim izseljenikom radi egoizma nad vse demokratičnih dežel, kakor so Združene države, ali pa celo radi egoizma socialističnih dežel, kakršna je Avstralija?»

DNEVNE VESTI

Veliki šmaren

Kot smo javili včeraj, je danes na Veliki šmaren praznik tudi za uredništva listov. Radž tega jutri v četrtek «Edinost» ne izide. Prihodnjo številko izdamo torej v petek ob navadni uri, in sicer na štirih straneh. ...

Danes so vsi trgi v Trstu, vseh štiri ribji in glavni trg na Corso Cavour, odprti le do poldne.

Vse trgovine, razen prodajalnic kruha, mlekarin in mesnic, ki ostanejo odprte do poldne, bodo zaprte ves dan.

Brivnice delajo do 13.30.

Kako je izgledal letošnji svilodni trg

Malo pozno prihajam s tem poročilom, a v resnici povedano niti ni se natančnih podatkov. Ni šlo vse onem znamenju, kakor sem postavil prognozo za letošnji leto. To pa velja predvsem za gorški trg in okolico. V drugih krajih Italije je bilo opaziti več ali manj ono, kar se je napovedalo. Pri nas ni prišlo do tega že radi neorganizirane prodaje ter razcepčnosti trga.

Letošnja letina ni dosegla lanske in to iz različnih vzrokov. Malo je vplivalo deževno vreme v pomlad, katero ni dopustilo, da bi se listje dovolj razvilo, nekaj pa tudi zadržanost kmeta, ki zadnja leta ni imel baš dobrih izkušenj s svilodi. Opaziti je bilo, da se je sviloveja posplošila. Prihajali so na trg tudi taki ki so pravi gojili svilode. A količinsko je padla, ker kmetje so več ali manj gojili le ono, za kar so bili gotovi, da zmorejo, nekateri so pa kar vse opustili.

Sedanja cena je bila okrog

Emmy.

